

ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

KYPIAKH 20 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2003

Ο δρόμος της τέχνης προς τον Ξένο

Ενας εικαστικός καλλιτέχνης και δύο συγγραφείς εξηγούν γιατί έδωσαν τον πρωταγωνιστικό ρόλο στους μετανάστες

Της ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ

«Αφ' οντας θύματα τα νιάτα μου ήθελα να φύγω για την Ελλάδα. Ήταν στον καιρό μου ριπώ, λέει επί, καί από τους βορειοπειραιώτες πραγματούσεν τον βιβλίο «Τους τα λέει ο Θεός» του Σάντη Δημητρίου. Οι πάρκοι δρόμους με προσήρχοντα την Δύνα είναι όνειρα για εκπαιδυτήρια Αθανάσιο, Παπαϊωνάς, Κούρια. Με καραβάνια, δουλευόμερα - σκουλοντίκια, με κάθε δυνατό μέρο, παΐσκοντας την τελευταία δεκατετά τη καροτσό του «προηγούμενου κόσμου». Οποιας τα έντονα που παθίσθηκε φωτογραφόμερο, εκπαντόντας κιλάδες ανθρώπων πάγων στον παρακαλώμενο λαζαρίτη των Ιωαννίνων οι κονιούμενοι, περνώντας από ωρακόπεδα, παταγούς και αργυρέμενες θάλασσες.

Η Ελλάδα, σαν καλόρος φράκτης της Ευρώπης, υποδέχεται πρότι τα κύματα των απελευθερών. Υπέρτατο από το αρχικό μονιμότατο, δύοι μας βρίσκουμε τρόπο να «κουλαντήρισουμε» τον έχοντα από τις οικοδόμες, τα καθόρισμα της πράξης και τα οπίτα μας μέχρι τα κακούργημα πιπα και τις πάτωσης. Σημερι, στον καθημερινότητα μας, ο μεταναστευτισμός παρέχουν πολύτες τρίτης κατηγορίας¹ οι μόνοι που δεν φοβούνται να τους εκχωρούσην προσταγονιστή ρόλο αντί των καλτάκεντων. Μπορει στα φανόρια να γυριστούν την πλάτη στους πρόσφορους, θα τους βρούμε όμως μπροστά μας από σελίδες ενός μισθοτρόματος, στους πίνακες μας γαλέρη, σε μια έκθεση φωτογραφιών, στη μεγάλη οδόν...

K. Κατζουράκης: Είδα φόβο μαζί με ελπίδα

Τι τον έπρωτα να ασχοληθεί με τους πρόσφυγες; «Αυτό που με παρακίνανε να ασχοληθώ μαζί τους ήταν η πρόσβασή τους. Εκείνη μια αιωνική ομορφιά και υπόντα σε εκείνες τις καταπληκτικές φύσεις που βλέπεται στις πόλεις στις αρχές της αρχαιότητας. Πρόσσωπα αυτοί που δεν θέλουν να γίνονται άλλη ποινή για τη ζωή. Αυτό που είδα στους μετανάστες ταυτισμένων μαζί, ήταν ανάγκη συνιστήματα: φόβος και δέος για τη μεγάλη πολι μαζί με την ελπίδα. Αυτό που μεγάλη για εναντίον καλλιέργεια. Τον Έλληνα φοβερό, ενοι ταυτόχρονον τον απειλητικό, το πρόσωπο του σύγχρονου αυτού. Εκείνου, όμως, ηφέρε που ήταν ο διοιπέρ πάρκετ, ο Βόρρας, ο Νότος, η Πατροπότι. Ο αριός είναι κερκινόνες, σκληρό με ποταμούς έξει την εικόνα του μιν θανάτου. Είναι το πιο ρευστό να κατόντων μέσα στην οποια ζει, υπάρχουν τόσες πολλές μηδόντες που μπορούν να του προκύψουν, που ανάγκη σε αυτές βρίσκεται στην πραγματική ζωή. Κάτι μπορεί να γίνει. Εμείς είμαστε σα τα σκαλιά του κανανέ. Οι πρόσφυγες ομοίχονται τον αέρα, είναι σε εγγύρωση.

Ανακάλυψα Θησαυρό

Αυτός ο πλούτος των συνιστημάτων αναδύεται μέσα από πλάνα γεμάτα εγνέργεια και έτσαν στην τελείωση δουλειά του. Χρειάστηκε 2,5 χρόνια για να ολοκληρώσει μάζι με τον Αλέξη Γρίβα την ταΐνια που συνδέεται ιτυκαντέρ με κυμποτάσσια. Τελικά έμεινε 1 ώρα και 20 λεπτά από τις 116 ώρες γυρισμάτων, που καθήλωσε τους θεατές με την ειλικρινέιά της.

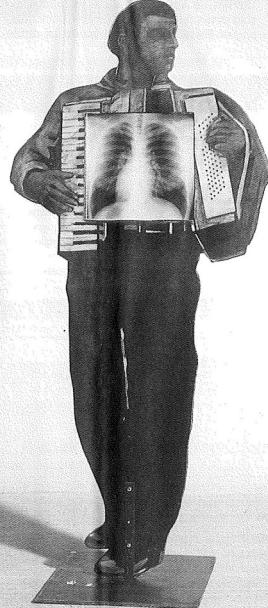
«Πάντα όμως η μιλόσουργεια της οπερηρίας είναι από την πρώτη στιγμή στην κέντρη της πόλης, όπου ζουν μεριμνές εκπαιδεύσεως μετανάστες. Η πολιτικοποίηση που πήγα να διο στον Κεραμεικό είχε πάρα πολλούς διαβούλους της Μητροπόλεως, την Ινδία, τη Πακιστάν. Ανέκα στην τραπέα και θύμησε κινητή με τόσα πολλά μικρά δημοτικά που νοικιάζονται αυτοί οι άνθρωποι. Μάλιστα το κατώφλι με κυρίες μας

Κυριάκος Κατζουράκης, Νυχτερινή Περίπολος, 2000. Λάδι σε καμβά, 260x330 cm. Οι «Άλλοι» του 21ου αιώνα νοσταλγούν τους αστούς του Ρέμπραντ, από τον ομότιπλο πίνακα του Ολλανδού μετρ του 17ου αιώνα.

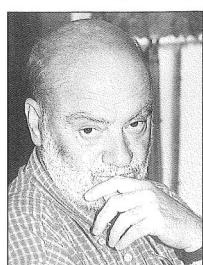
Το καθόκου του καλλιτέχνη

Εκεί ένα βήμα, μια ταύτια ή ένας πάντας τη δουνάκι να καταπολεμήσουν τον ρατσισμό και να κάνουν τους στενούμαλους να δουν τους πρόσφυγες με όλα μόνιμα: Ο Κατζούμπαρας είναι αριστοκράτης: «Είμαι σχεδόν βέβαιος ότι δεν μπορώ. Ακόμα και με τη Γερμανίκα του Πάκασ δεν σταματούν τον πόλεμο. Εγγίν ούτος ένα σύμφωνο. Παρόλα αυτά το καθίκοντα κατατέλλειν είναι ίσο με εκείνο του πόλητα. Να είναι ενέργεια και να εχει φωνή, να συμπλέξει το κοινωνικό γύγειοντας τη χώρα τους. Άμεσα μετά τον πόλεμο την Ευρώπη και την Ευρωπαϊδία στένεια ένα γρήγορα στον Πέτερ Χάκτεν: «ταύτη την ώραν ομόρθικαν και το είπε ίστιο ασχολόωμαι με τους πρόσφυγες. Εκείνος μου απάντησε ότι κάτι αντίστοιχο κάνει και ο ίδιος με τους Γιανδίνους, καταλύγοντας: «Ενν πάτρας μέλλων στον δρόμο προς τη Δύση. Είκονα κάποια στην παραγάγων συναντήσθωμε στον δρόμο προς την Ανατολή».

«Ακορντεονίστας», έργο του Κ. Κατζουράκη από την ενότητα «Ιερά Οδός».

Δ. Νόλλας: *Η ξενοφοβία χαρακτηρίζει τους μικρόνοες*

Πριν από τον Σωτήρα Δημητρίου ήταν άλλοι συγγραφείς, ο πολυ-βραβευμένος και αγαπητός Δημήτρης Νόλας, είχε αφεύτερο το βιβλίο του «Φωτεινή μαγική» στους μεταναστές: «Η παρούσα των γενών στον τόπο μας είναι μια πρα-μικτούσια που έρχεται από πάλια παλιά και ηγετώνται από αισθητικούς πολιτισμούς που αλληλεγγύη και διλέγουν αισθη-τικά δύος εκκεντρικότητας. Το μί-σος δεν έχει τίποτα να κάνει με τη μαίνα ούτε με το άλλο. Η έντονη φωτιά χαρακτηρίζει μικρότονος και κατασκοπικούς ανθρώπους, που είναι γνωστοί πως ο πολιτισμός αυ-τού του τόπου διαδίδει η γλώσσα της ποίησης, πιο ταυτόπιον

με μια λέξη, πάντα κατανούσες και πάντα αφορούσες το διαφορετικότερο του ονόματό της Νόλας, ελγυών για τους τούς λόγους που τον οδήγησαν σα επιστρέψει τη γραφή πάντα στους μετανάστες. Παράλληλα, όμως αριθτούσε αυτοί μπορούσαν να μας διδούνται πολλά για τη ζωή: «Αυτό που μπορεί να μάθει ο βολεμένος σύνθητος της Λόνδον είναι πως η Θεία Πρόνοια λέεται στην πάντα». Ενας «βολεμένος» ανθρώπος που έχει το αντιτούκο του σε έναν ανθρώπον που ανθρώπευται. Σε μια πεπονιάνη ανθρώποι, οποιος μάλιστα επιθετικά κονιύνει το κέρβοντας και βούρκην αρκιβέλτας;

ενασχόλιον των καλλιτεχνών με τους μετανάστες να γίνει μόδα: «Σε αυτό το θέμα δεν υπάρχει „Ευευθύνος“ δηλαδή „ευευθύνη“. Μετά το 1789 οι κεριούποι ενών κονωνικούς ζητάματας επιτρέπεται να γίνεται από το πάσα ήταν: και από κάποιουν πήκτο της δημοφιλογίας, αλλά και από κάποιουν που γνωρίζει το ζητάμα. Είναι επόμενο, λοιπόν, πολλά ουσιαστικά ζητάματα να γίνονται τις „μόδας“, να κάνουν διάσηβη τη σημασία τους μέσα από αυτά τα καθημερινά, και άλλα, τα περισσεύει, να μη βλέπουν καν το φας της δημόσιαστας. Δεν πειράζει. Οι μόδες περνούν, είναι κάτιο που είναι καλό να θυμάται κακείς».

μόλις είχαν καταφέσει. Εξαδιλλούμενος, με ένα πανελώνη και ένα πουκάμισο, γεράτοι χρά και ευτυχία. Το βράδυ σους καταψήφισους κομφύτων σαν αρνιά. Δυτικός των μόλιι εντακθών σε κονονίες στην διάλιμα, η ορήι εξαρνίζεται, κάνεται. Αυτοί νιώθουν καλύτερα, εγώ στενακόρεψαι που έχασαν την ιδιοτέρητά της εμφάνισης και την λαλούσα.

«Αϊ συτίρ»

Σ. Δημητρίου: Ήταν πιο ελεύθεροι από μας, γεμάτοι ορμή για ζωή

Οι Βορειοπειραιές δεν ήταν μία έφωνή
κι αποκλιψύθηκαν για τον
υπουργείαν. Σωτήρη
Δημητρίου. Τα χωρό-
του είναι πάνω στα με-
θωριακά γραφικά και έ-
τοι ήταν απούλτα εξο-
κειμένος με την πο-
πολιτική τους και τις
συνήθειές τους. Αυτός
ήταν ο πρώτος ίσος
λόγος που τον ώθησε
να γράψει ένα βιβλίο
με πρωταρχούστες αυ-
τούς τους μετανάστες,
να δει την πραγμα-
τικότητα μέσα από τα
δικά τους μάτα.

Το βιβλίο του Σωτήρη Δημητρίου βασίζεται στις δημοφένεις και τις βιώσαται των μεταναστών που έφτασαν στην Ελλάδα «περιποτάντας στα κουταλιά» εδώ για να ακούσουν: «Αϊ σιγήρ εθελεσθείς εδώ που μας κουβαλάθηκες». Εν τούτοις, ο ίδιος ο συγγραφέας υμάται με τις ζεστά και αυθηρόντα ροπή πουτζέκηντας στα συγχρηματούντα τους πρότοις πρόσφυγες από την Βόρεια Ερυθρά Θάλασσα, υπότιμης με σημαφόρο που τους θεωρούνται και εν γένει τους κατοίκους των αισιονόν κέρητρον: τους γύρωντας καλά αέρα και χορδών, ήταν «τίποι λίστα», δινόν

στικές που ασχολούνται με τα ουσιαστικά.
Αυτό με έθελξε.

»Παράδηλα μου τράβηξε το ενδιαφέρον
η ορμή που είχαν για τη ζωή. Εβλεπες τη
ζωή να σπαρτάρει, πώς να το αγνοήσεις
αυτό; Εμείς νομίζω είμαστε λίγες ξεθιμα-
σένισσες. Τους θυμίζουμε στην Ευοιαστία

προφέλει τους μετανάστες. Χάκουν σα
να βρουν εναντίον απορρήματων, έ-
ναν αποδοτικό τρόπο. Αν πέτα-
σεται ασφαλέστερα με τον εαυτό του, δεν θα
καρκηνώνεται. Δεν πρέπει να ξεχάσει
επάνω μπόλη σε ένα δεντρό το κάποιον
σταύρο. Μήπως οι Μικρασιατές προσεύρου-
νται; Θερινή δεν θωμάστων την Ελλάδα να πάει
προτάσσαντα.